

Jerusalem Raamattukodin

uutisia 1/2023

Kuva: Maarit Kattilakoski

*Kevään opiskelijat tutustumassa huhtikuussa viljapeltoon,
jonka sato korjattiin ennen helluntaita.*

Shalom ystävät!

”Jos Herra ei taloa rakenna, turhaan sen rakentajat näkevät vaa” (Ps. 127:1). Tämä jae laitettiin pienenä käärönä hepreaksi ja suomeksi Raamattukodin hirsikodin perustuksiin sen rakennusvaiheessa. Vuonna 2010 hirsikoti vihittiin käyttöön. Siitä lähtien opiskelijat ovat asuneet siinä Mevasseret Siionissa olevan kodin sijaan.

Raamattukodin ensimmäinen viiden kuukauden kurssi järjestettiin syksyllä 1995 ranskankielisil-

le raamatunkääntäjille yhteistyössä Heparalaisen yliopiston kanssa. Tämän kevään kurssin osallistujat mukaan lukien 221 kääntäjää tai käännöskonsulttia on tällä kurssilla syventynyt Raamatun alkukieleen ja maahan.

Tammikuussa venäjäksi

Tammikuussa Raamattukoti järjesti Moskovan Raamatunkäännösintituutin (IBT) tilaaman Raamatun maan kurssin. Kymmenen Venäjän vähemmistökansojen parissa toimi-

vaa konsulttia perehtyi maahan venäjänkielisen oppaan johdolla.

Maa ja suomalaiset venäjää puhuvat vapaaehtoiset tekivät heihin syvän vaikutuksen. Ei kotia ilman Herralle antautuneita palvelijoita.

Johto vaihtuu - työ jatkuu

Olemme saaneet johtaa toimintaa Herran tuen ja armon varassa. Viime vuosina olemme rukoillen pohtineet, milloin luovutamme työn toisille, ja monet ovat kyselleet meiltä, milloin siirrymme eläkkeelle. Elo-

Mirja ja Halvor ja Ronning Raamattukodin kalliokappelissa takanaan pitkän kurssin luokkakuvia vuosien varrelta. Tämän kevään kurssin osallistujat mukaan lukien opiskelijoita on ollut 221 yli 50 maasta. Pitkiä kursseja on ollut 26. Kuva: Markku Kiuru

Retkellä kerättiin vehnätähkiä, jotka olivat aviv-vaiheessa, eli täysiä vihreitä tähkiä, ja niitä paahdettiin nuotiolla (Joosua 5:11). Kuva: Markku Kiuru.

kuussa 2022 pitkäaikainen ystävämmme **Bob Carter** oli täällä vaimonsa **Amy**n kanssa johtamassa Uudesta testamentista Vanhaan testamenttiin -kurssia. Pyysimme heitä harkitsemaan, voisiko Bob ottaa Halvorin roolin Raamattukodin johtajana. Koska Bob on Seed Companyn (Wycliffe) työntekijä, hän kääntyi johtajiensa puoleen. Vastaus oli iloinen yllätys: ”Ei mitään ongelmaa. Voimme sisällyttää tuon tehtävän osaksi työtäsi.” Suurin ihme oli se, että Seed Company maksaa myös Bobin palkan. Nämä johtajat näkivät, että työ on yhteinen kaikille, joiden päämäärä on edistää raamatunkäännöstyötä.

Myöhemmin Israelissa Raamattukodin hallitus kutsui yksimielisesti Bobin johtajan tehtävään. Näin työ jatkuu saman työnäyn innoittamana. Bob ja Amy ovat Israelissa huhtikuusta kesäkuuhun hoitamassa pitkän kurssin lähijakson ja palaavat elokuussa. Raamattukodin toimistossa on **Or Nakirekanti**, joka hoitaa myös pitkän kurssin käytännön asioita, mm. kirjeenvaihtoa ja viisumiasioita.

Raamattukodin akateemisena johtajana jatkaa **Reinier de Blois**. Hänen kanssaan työskentelee Raamatun hepreaan erikoistunut **Luka Manevich**. He kertovat työstään tässä lehdessä.

Me olemme **Halvorin** kanssa vielä taustalla mukana. Halvor suunnitteli huhtikuun Raamatun maan kurssin ja minä olen mukana vapaaehtoisin sekä hirsikodin ja Mevasseretin toimistoon liittyvissä

asioissa. Raamattukodin vapaaehtoisia Suomessa koordinoi **Maarit Kattilakoski**.

Viiden kuukauden kurssi

Kevään lukukauden yksitoista opiskelijaa aloitti opiskelunsa 30.1. zoomin välityksellä. He ovat käännöstyön konsultteja tai siksi valmistuvia. Kaksi ensimmäistä jaksoa toteutettiin zoomin välityksellä. Helmikuussa Luka opetti Raamatun alkutekstiä ja sen historiaa ja maaliskuussa oli Reinierin Raamatun heprean semantiikka -kurssi. Samaan aikaan **Eyal Nahum** opetti elävää Raamatun hepreaa.

Huhtikuun alussa opiskelijat saapuivat kolmen kuukauden lähijaksoille, jännittävän viisumitaistelun jälkeen. Näistä vaiheista kerroimme sähköisissä uutiskirjeissä, jotka löytyvät Raamattukodin nettisivulta, fin.bibletranslators.org.

Tapahtumarikas huhtikuu

Huhtikuun ensimmäisenä päivänä toivotimme tervetulleeksi Raamattukodin uuden johtajan Bob Carterin ja hänen vaimonsa Amyn. Pääsiäisviikolla kurssilaiset retkeilivät oppaiden johdolla Jerusalemissa pääsiäisen tapahtumapaikoilla. Palmusunnuntaista alkanut retkiviikko päättyi pääsiäisaamuna Puutarhauhdan tyhjälle haudalle.

Halvor ja **Ronit Maoz** olivat suunnitelleet Raamatun maan kurssin 18 opintomatkaa. Matkoilla kul-

jettiin Aabramin ensimmäistä reittiä Luvatussa maassa pohjoisesta Galileasta etelään, Sikemistä Hebronin kautta Beershevaan ja Negeviin. Matkan varrella koettiin vuoristoa, laaksoa ja erämaata, nukuttiin beduiiniteltassa ja ratsastettiin kamelilla.

Huhtikuussa Israelin luonto on runsaimmillaan. Se antoi Ronitille erinomaisen mahdollisuuden kertoa ja näyttää käytännössä, miten Raamatun alkutekstin merkitys avautuu uudella tavalla alkuperäisessä ympäristössään.

Tämä Raamatun maan kurssi antoi osanottajille monipuolisen paketin tietoa Raamatun maantiedosta, historiaasta, arkeologiasta ja luonnosta. Nämä tiedot varustavat näitä konsultteja tai konsultiksi opiskelevia vuorostaan auttamaan kääntäjiä, niin että alkutekstin sanoma välittyy kansoille mahdollisimman uskollisesti.

Kevään kurssi jatkuu muilla aiheilla kesäkuun loppuun asti. Päätäjäiset ovat 29. kesäkuuta Heprealaisella yliopistolla. Tämän jälkeen ahkerat opiskelijat palaavat tehtäviinsä rikkaat tiedot ja taidot mukanaan. Tämän tekevät mahdolliseksi uhrautuvat vapaaehtoiset, jotka ylläpitävät lämmintä ja huolehtivaa kotia.

Kiitos esirukouksista erityisesti nyt, kun Israelissa eletään hyvin epävarmaa aikaa.

*Herran armon varassa!
Mirja ja Halvor Ronning*

Raamattukodin vetovastuu vaihtuu: Esittelyssä Bob Carter

Raamattukodin uusi johtaja Bob Carter aloitti työssään huhtikuun alussa. Hän on ollut usein opettajana Raamattukodilla ja tuntee työtä pitkältä ajalta. Se antaa hyvää taustaa uuteen tehtävään. Bob ja hänen vaimonsa Amy ovat olleet raamatunkäännöstyössä eri puolilla maailmaa. Seuraavassa Bob Carter kertoo työstään ja Raamattukodin työnäystä.

Minulle ja Amylle on etuoikeus palvella Herraa Raamattukodin työssä Jerusalemissa. Työ Israelissa on ollut pitkään haaveemme ja olemme kiitollisia tästä mahdollisuudesta. Kansat eri puolilla maailmaa pyytävät apua koko Raamatun kääntämiseen omalle kielelleen, siksi myös Vanhan testamentin kääntämiseen tarvitaan yhä enemmän apua. Työtä on siis paljon.

Kutsumuksena Sana kansoille

Olemme olleet Wycliffe Raamatunkääntäjät -järjestön työssä 39 vuotta. Olemme kotoisin Yhdysvalloista ja meillä on viisi lasta ja kaksitoista lastenlasta. Olimme kaksikymmentäviisi vuotta työssä Kaakkois- ja Länsi-Aasiassa sekä Tyynen valtameren alueella. Välillä opiskelimme kaksi vuotta Jerusalemissa ja valmistuin raamatunkäännöstyön maisteriksi vuonna 1996. Siitä lähtien olen keskittynyt Vanhan testamentin kääntämiseen. Olimme kääntämässä Vanhaa testamenttia Salomonsaarilla pijinin kielelle, jolle koko Raamattu valmistui vuonna 2008.

Vuonna 2010 aloitimme työn Seed Company -järjestössä. Se

tukee käännöshankkeita eri puolilla maailmaa yhteistyössä Wycliffe-järjestön kanssa. Toimin käännöskonsulttina ja koulutan konsultteja. Työni keskittyi Nigeriaan ja Etelä-Aasiaan. Vuodesta 2012 lähtien olen työskennellyt pääasiassa kolmessa käännöstiimissä Etelä-Aasiassa. Kaksi niistä on saanut Vanhan testamentin valmiiksi ja kolmannella on edessä vielä moneen vuoden työ. Koulutan kääntäjiä kuudessa tiimissä, jotka ovat saaneet Uuden testamentin valmiiksi ja aloittavat Vanhaa testamenttia. Olemme suunnitelleet heitä varten viisi työpajaa, joista seuraava toteutetaan ensi vuoden helmikuussa.

Olen myös mukana kouluttamassa käännöskonsultteja. Vuodesta 2016 lähtien 69 konsulttia eri käännösjärjestöistä on osallistunut Seed Companyn ja Raamattukodin yh-

Työtovereita kolmesta eri järjestöstä, jotka auttavat raamatunkääntäjiä ja muita opiskelemaan hepreaa ja tutkimaan Raamattua hepreaksi. Kuva on otettu huhtikuussa Kreikkassa raamatunkäännösjärjestöjen vuotuisessa kokouksessa. Kuvasa vas. Randall Buth (Institute for Biblical Languages & Translation), Bob Carter (Raamattukoti), Woody McLendon (JAARS – Jerusalem Seminary) ja Baruch Brian Kvasnica (Jerusalem Seminary).

teistyössä järjestämille kursseille. Olen kouluttanut konsultteja myös Etelä- ja Kaakkois-Aasiassa yli 30 maasta.

Valmistetuissa askelissa

Tapasimme Halvor ja Mirja Ronningin ollessamme Israelissa opiskelemassa. Olen ollut monesti opettamassa Raamattukodin pitkällä kursseilla. Meillä on sama näky kääntäjien kouluttamisesta, jotta he voivat perehtyä Raamatun kieleen ja maahan. Sen vuoksi Halvor ja Mirja pyysivät minua seuraajakseen Raamattukodin työhön. Jumala tekee työtään Raamattukodin kautta ja Hänen avullaan jatkamme työtä.

Tulimme Jerusalemiin samaan aikaan kun tämän kevään opiskelijat saapuivat kolmen kuukauden opintojaksolle. Heitä on yksitoista yhdeksästä eri maasta Filippiineiltä Haitille.

Huhtikuussa ohjelmassa oli Raamatun maan kurssi, johon sisältyi runsaasti retkiä eri puolille maata ja paljon luentoja. Se oli hyvin rikas kokemus opiskelijoille, he kulkivat kirjaimellisesti ”Danista Beersheaan” (1. Kun. 4:25) ja sitäkin kauemmas etelään erämaan halki Punaisen meren rannalle Eilatiin asti. Se oli myös hyvin vaativa jakso. Nyt opiskelijat puurtavat heprean ja Raamatun runotekstien parissa. Rukoilkaa heille voimia.

Huhtikuussa osallistuimme Halvorin kanssa käännösjärjestöjen kansainvälisen foorumin (FOBAD) kokoukseen Ateenassa. Halvor esitelti minut siellä muille jäsenille. Sain kertoa Raamattukodin työstä ja siitä, mitä voimme tarjota kääntäjille.

Yllätyin hieman siitä, miten kiinnostuneita osanottajat olivat hepreasta ja VT:n kääntämisestä. Mukana oli useita kuuroille kääntäviä ryhmiä ja toivomme, että voimme järjestää heille Raamatun maan

kurssin. Keskustelin myös erään Venäjällä käännöstyötä tekevän järjestön edustajan kanssa, ja hän haluaa lähettää ryhmän Raamatun maan kurssille. Kokouksessa oli hyvä saada keskustella monien kollegojen kanssa käännöstyöstä.

Odotamme vierailua Suomeen syyskuussa

Iloitsemme jo Aryn kanssa vierailusta Suomeen 2.–10. syyskuuta. Olen tavannut Raamattukodilla monia suomalaisia vapaaehtoisia, jotka palvelevat opiskelijoita. Heidän ansiostaan kurseja voidaan järjestää. Myös Mirja on usein kertonut meille, kuinka paljon Suomesta työtä tetaan rukouksin ja taloudellisesti. Syksyllä saamme tavata teitä, kiittää ja kertoa teille, mitä Jumala tekee Suomen ystävien kautta. Jumala suunnitteli jo kauan sitten, että suomalaiset uskovat olisivat niitä, joiden käsivarret tukisivat Raamattukodin työtä. Jumala antaa meil-

le jokaiselle vastuualueita työssään. ”Olemme hänen ruumiinsa jäseniä” (Ef. 5:30).

Lopuksi pyydän esirukouksianne. Sielunvihollinen vihaa raamatunkäännöstyötä, koska Jumalan sana on hänen työnsä pahin uhka. Rukoillettehan, että Jumala varjelee Raamattukotia, opiskelijoita ja henkilökuntaa. Muistakaa opettajia, kun he varustavat opiskelijoita palaamaan omiin maihinsa kouluttamaan vuorostaan muita. Rukoilkaa näiden uutterien opiskelijoiden puolesta. Ja meidän työtekijöiden puolesta tässä muutosvaiheessa, kun johtajuus vaihtuu. Kiitämme Jumalaa suomalaisista työtovereistamme. Runsasta Jumalan siunausta teille.

*Bob Carter
Raamattukodin johtaja*

Kevään 2023 opiskelijat retkellä kuvattuna Jordanjoen kastepaikalla, op-paina Halvor Ronning (vas.) sekä Ronit Maoz, mukana myös Amy Carter (5. oik). Opiskelijat vasemmalta oikealle: kaksi Ugandasta, kaksi Intias-ta, Haitista, Myanmarista, Etiopiasta, Thaimaasta, Nigeriasta ja Filippii-neiltä. Peitetyt henkilöt ovat työssä ns. suljetussa maassa. Kuva: Markku Kiuru.

Miten selvitämme Raamatun tekstin merkityksiä

Tri Rainier de Blois toimii Raamatukodin akateemisena johtajana työnsä ohessa Nida Instituutin johtajana. Hän myös opettaa kursseilla kääntäjille ja konsulteille muun muassa menetelmiä, miten selvittää Vanhan testamentin vaikeiden tekstikohtien merkityksiä.

Kuten kaikki tiedämme, Raamattu on ikivanha kirja, jota on paikoin vaikea ymmärtää. Jotkut tekstit saattavat tuntua melko helpoilta, toisia taas on lähes mahdoton ymmärtää ilman apua. Joskus tuntuu kuin seisoi ulkona yrittämässä katsoa ikkunasta sisälle taloon. Jos huoneessa ei ole valoa, on hyvin vaikea nähdä mitään. On seistävä mahdollisimman lähellä ikkunaa ja suojauduttava molemmiin käsiin heijastuksilta, jotta näkisi edes välähdyksen siitä, mitä sisällä tapahtuu.

Juuri tätä yritämme tehdä Raamatukodilla eli auttaa käännöstyöhön erikoistuvia pääsemään mahdollisimman lähelle Raamatun tekstiä antamalla heille työkaluja ja apukeinoja ymmärtää mitä teksti todella merkitsee; mitä se merkitsi ihmisille tekstin tapahtumien aikaan ja mitä se merkitsee meille tänään.

Tarvitsemme uudet lukulasit

Länsimainen taustamme on yksi syy siihen, miksi meidän on usein vaikea ymmärtää Raamatua. Kulttuurimme ja maailmankuvamme on

hyvin erilainen kuin entisaikojen israelilaisten. Vaikka ymmärtäisimme sanat, emme silti ehkä ymmärrä tekstin sisältöä.

Otetaan esimerkiksi 1. Mooseksen kirjan 38. luku, jossa kerrotaan Juudasta ja Taamarista. Miten Juuda voi luvun lopussa sanoa, että Taamar on vanhurskaampi kuin hän? Sen ymmärtämiseksi on tunnettava Raamatun ajan kulttuuria. Israelin lakien mukaan Juuda oli Taamarille lapsen velkaa. Kun Juuda ei ollut halukas antamaan hänelle osuuttaan, hän päätti ottaa sen huijaamalla.

Raamatun semantiikan luennoilla yritämme nähdä maailman tekstin takana. Miten osaisimme paremmin ymmärtää, miten israelilaiset ajattelivat? Miten he katselivat maailmaansa? Voimme saada paljon selville tekstin huolellisella lukemisella ja käyttämällä apuna uusinta kielitieteellistä tietämystä.

Ensin on kuitenkin pantava omat ennakkokäsitykset syrjään. Länsimaisina evankelisina kristittyinä meillä on taipumus lukea Vanhaa testamenttia Uuden testamentin ja vuosisatoja vanhan kristillisen perinteen linssin läpi. Siinä ei ole sinänsä mitään vikaa, mutta on tärkeää ymmärtää, että raamatunajan israelilaiset eivät tienneet kaikkea tätä.

Kun Abraham lähti Urista, hänellä oli vain kourallinen Jumalan antamia lupauksia. Hän tiesi, että joskus tulevaisuudessa hänen jälkeläisensä olisivat siunaukseksi, mutta hän ei voinut tietää kaikkea mitä

me tänä päivänä tiedämme. Monet asiat avautuivat vasta historian kullessa, askel kerrallaan. Voidaksemme ymmärtää Vanhaa testamenttia paremmin, meidän on kuljettava sen ajan israelilaisten kengissä ja ”unohdettava” osittain hetkeksi se mitä myöhemmistä tapahtumista olemme oppineet.

Tuon ajan israelilaisilla oli häpeäkulttuuri ja he näkivät tapahtumat eri tavoin kuin useimmat länsimaiset kristityt. Meidän kulttuurimme on yksilökeskeinen ja viaton-syylinen -painotteinen. Meillä on vahva käsitys oikeasta ja väärästä, totuudesta ja valheesta, jne. Näitä piirteitä oli myös Vanhan testamentin aikaan, mutta tuolloin israelilaisille oli paljon tärkeämpää aiheuttiko jokin asia häpeää perheelle ja yhteisölle. Tämä näkyy kauniisti psalmin 25 jakeissa 1–3:

Sinun puoleesi, HERRA, minä ylenän sieluni. Jumalani, sinuun minä luotan. Älä salli minun joutua häpeään, älkööt viholliseni saako riemuita minusta.

Ei yksikään, joka sinua odottaa, joudu häpeään. Häpeään joutuvat ne, jotka ovat syyttä uskottomia.

Merkitykset sanojen takana

Teemme myös intensiivisiä sanattutkimuksia, ja keskustelemme selkälaisista termeistä kuin armollinen hyvyys (chèsèd), pyhyys, synty, syyllisyys, sovitus jne. Tutkimme myös

Hirsikodin kirjasto on hyvä paikka omatoimiseen opiskeluun ja retkien jälkeen keskusteluun, mitä päivän aikana opittiin käännöstyön kannalta. Kuva: Markku Kiuru

keskeisiä kulttuurin piirteitä, jotka liittyvät avioliittoon kuten morsiamen hinta, lankousavioliitto, jne. Opiskelijoiden edustamien kulttuurien monimuotoisuus auttaa tässä usein. Monet heistä ymmärtävät israelilaista kulttuuria paremmin kuin länsimaalaiset, koska monien kulttuuri on melko samanlainen kuin muinaisessa Lähi-idässä.

Toinen tärkeä opiskelun aihe on kognitiivinen kielitiede. Se on suhteellisen uusi kielitieteen alue, joka auttaa ymmärtämään miten kieli toimii. Kieli on enemmän kuin koelma ääniteitä, tavuja, sanoja ja lauseita. Se on ensisijaisesti viestintäväline, jonka alkuperä on ihmisen mielessä. Olemme tottuneet sanomaan, että sanoilla on merkityksiä, mutta kognitiivisen kielitieteen mukaan ensin on merkitys ja sillä on rakenne. Kun löydämme kielen merkityksen rakenteen, voimme myös paremmin ymmärtää vaikeiden kohtien hämäriä sanoja, joita Vanhan testamentin tekstissä on niin paljon.

Reinier de Blois
Raamattukodin akateeminen
johtaja

Jerusalemin Raamattukodin työnäky

Jerusalemin Raamattukodin päämäärä on auttaa saavuttamaan kansoja, joilla ei vielä ole Jumalan Sanaa äidinkiellään. Tarjoamme raamatunkääntäjille ja käännöskonsulteille Raamatun heprean ja maan koulutusta Israelissa, jotta he voivat välittää Raamatun sanan mahdollisimman luontevasti ja alkukielelle uskollisesti.

Vuodesta 1995 lähtien Raamattukodin viiden kuukauden opinto-ohjelmassa on ollut 221 opiskelijaa yli 50 maasta. He edustavat yli sataa kieltä. Ohjelma toteutetaan yhteistyössä Heprealaisen yliopiston kanssa. Lisäksi järjestetään Raamatun maan lyhytkursseja sekä heprean kielen erikoiskursseja, joilla on ollut yhteensä yli 700 osanottajaa. Jerusalemin Raamattukoti palvelee kaikkia käännösjärjestöjä.

Lisätietoa: fin.bibletranslators.org ja raamattukoti@gmail.com

Oppaana Raamatun hepreaan

Luka Manevich on Raamattukodin akateeminen assistentti. Hän opettaa kursseilla ja valmentaa pitkän kurssin hakijoita heprean kielen kokeeseen, jonka perusteella opiskelijat valitaan.

Luka on kotoisin Siberian ikirou-dan alueelta Jakutskista, mistä perhe muutti Moskovaan, kun hän oli kaksivuotias. Jakutskiin hän palasi vasta vuosia myöhemmin toimissaan raamatunkäännöskonsulttina. Luka on syvästi perehtynyt Raamatun kielisiin ja kääntämiseen. Hän toimii heprean tutorina kevään kurssilaisille.

Ihmeellinen johdatus

Luka tuli Israeliin ja Raamattukodin työhön juuri oikealla hetkellä ja Jumalan ihmeellisen johdatuksen kautta. Näin hän kertoo elämästään:

Ollessani suorittamassa asevelvollisuuttani 19-vuotiaana ymmärsin, että minun tuli antaa elämäni Jumalan Sanan palvelukseen ja opiskella Raamatun alkukieliä. Siksi vaihdoin Moskovan yliopistossa taloustieteen filologiaan, latinaan ja kreikkaan. Opiskelin myös hepreaa Heprealaisessa yliopistossa Moskovassa. Opetin näitä kieliä eri laitoksissa, mm. Moskovan yliopistossa.

Vuonna 1988 liityin Venäjän Raamattuseuraan kääntäjänä ja toi-

mittajana Vanhan testamentin nykyvenäjän käännöstyöhön. Se kesti yli viisitoista vuotta. Ne olivat ihania vuosia; luovaa työtä, etsimistä ja löytämistä, ja tuona aikana myös lapseni kasvoivat. Sen jälkeen olin eksegeettisenä neuvonantajana käännöshankkeissa kumjukiin, burjatin, ossetian ja jakutian kielille ja johdin Uuden testamentin käännöstyötä viittomakielelle.

Keväällä 2022 elämäni muuttui dramaattisesti, kun minun piti lähteä Venäjältä ja jättää rakastamani työ, ystävät ja jopa perheeni. Mukanani oli vain yksi matkalaukku ja vähän rahaa taskussa. Saavuin Israeliin mukanani omaisuutta paljon arvokkaampaa – vuosien työkokemukseni Raamatun parissa ja syvä usko siihen, että elämässä kaikki tapahtuu Jumalan suunnitelmien mukaan. Sain nopeasti maan kansalaisuuden ja ensimmäinen turvapaikkani Israelissa oli Raamattukoti. Täältä löysin toisen perheeni ja onneksi myös oma perheeni pääsi Israeliin.

Oppaana heprean kieleen

Sain uppoutua rakastamaani työhön eli Raamatun heprean opettamiseen. Tuolloin Raamattukodilla valmistauduttiin kevään kurssiin konsulteille ja konsulteiksi koulutautuville. Tulijoiden on läpäistävä heprean kielikoe ja jokaisen pitää ennen kurssia perehtyä hyvin BibleMesh ja Biblingo -ohjelmiin. Tehtäväni oli auttaa heitä valmis-

tautumaan pääsykokeisiin. Opetin jokaista erikseen zoomin kautta, siinä näin oppimistarpeet ja suunnittelin jokaiselle oman opinto-ohjelman. Suurin osa läpäisi pääsykokeen. Intensiivinen esikoulutus auttoi merkittävästi opiskelijoita kurssin aikana. Kevään kurssilla opetin kuukauden ajan heprealaisien tekstien lukemista.

Opiskelijat keskittyivät heprean tekstin lukemiseen ja harjoittelivat kääntämistä ja konsultointia. He oppivat analysoimaan ja tunnistamaan kieliopin muotoja, erityispiirteitä ja tekstin rakenteita. Perehdyimme myös useisiin Vanhan testamentin vaikeisiin kohtiin ja eri tutkijoiden löytämiin luotettavimpiin käännösratkaisuihin. Käytännön harjoituksissa opiskelijat vuoroin käänsivät tekstejä äidinkielelleen ja vuoroin toimivat konsultteina keskustellen kääntämisen ongelmista. Lisäksi kurssin aikana tutustuttiin joihinkin työkaluihin ja Paratext-ohjelman käyttöön.

Onnistuin suunnittelemaan kurssin niin, että se palveli konsulttien tarpeita erinomaisesti. Yli puolet opiskelijoista haluaa jatkaa edelleen vaativien hepreankielisten raamatunteksten lukemista ja jatkan sitä heidän kanssaan.

*Luka Manevich
Raamattukodin heprean opettaja*

Hepreaa kansoille -koulutus vakiintuu

Raamattukodin opiskelijoiden apuna Raamatun heprean opiskelussa on israelilaisia uskovia, jotka ovat käyneet Jerusalem Seminary -koulun Hepreaa kansoille (H4N) kurssin. Seminaarin koulutuksen tavoitteena on varustaa messiaanisia juutalaisia opettamaan Raamatun hepreaa. Kaikki kääntäjät eivät voi matkustaa Israeliin, mutta Israelista voi matkustaa kääntäjien luo opettamaan heitä.

Koulutuksen käyneet antavat yksilöllistä opetusta Raamattukodin kurssilaisille ja opettavat myös ryhmiä zoomin kautta ja paikan päällä. Viime vuoden heinäkuussa kaksi opettajaa kävi Nigeriassa opettamassa eri järjestöjen kääntäjiä, osanottajia oli 22. Tänä vuonna yksi kurssilta valmistunut oli opettamassa Filippiineillä. Lisäksi Israelissa pidetään seurakunnissa lyhyitä

”maistiais kursseja” tavoitteena herättää kiinnostusta asiaan ja lähestytyöhön yleensä. Työssä on neljä osa-aikaista työntekijää.

*Baruch Brian Kvasnica
Jerusalem Seminaryn johtaja*

Jerusalem Raamattukodin ystävät ry tukee Hepreaa kansoille -koulutusta.

Jumalan sana Etelä-Amerikan alkuperäiskansoille

Jose Oviedo Paraguaysta osallistui Raamattukodin kevätkurssille 2018. Jose ja Pauli avioituivat viime vuonna ja työskentelivät koordinaattoreina LETRA Paraguay -järjestön palveluksessa. Vuoden 2023 alusta heistä tuli järjestön uudet johtajat.

Oviedot olivat mukana suuressa ilouhlassa 1. huhtikuuta, kun guarani nandeva -kansa sai Uuden testamentin omalla kielellään. Kaikkine vaiheineen käännöksen valmistuminen kesti yhdeksän vuotta. ”Jumala voi ja haluaa yhteyteensä kaikki etniset ryhmät, eikä kieli saa olla siinä este. Eri kieletkin kertovat Jumalan moninaisuudesta”, Jose kertoo uutiskirjeessään.

”Tammikuussa vierailimme Brasiliassa Santa Catarinassa seurakunnassa, joka kouluttaa nuoria lähetystyöhön ja erityisesti raamatunkäännöstyöhön. Oli uskomatonta nähdä seurakunta, jossa on vahva näky kansoista ilman omankielistä Raamattua.”

Seurakunta haluaa lähettää työntekijöitä erityisesti Aasiaan, mutta tänä vuonna ensimmäinen työntekijä lähetetään Paraguayihin chamacoco-kielen käännöstyöhön.

LETRA-järjestön työn tavoitteena on aloittaa vuoteen 2025 mennessä käännöstyö kaikille Paraguayin vähemmistökielille, joilla ei vielä ole Jumalan sanaa. Tällä hetkellä on viisi hanketta (kaksi VT:n käännöstä meneillään, kaksi alkamassa ja yksi UT:n käännös meneil-

Jose ja Pauli Oviedo nandevankielisen Uuden testamentin vihkiäisissä.

lään) ja maassa on vielä kuusi kieltä, joiden käännöstarve pitää kartoittaa. Kaikissa hankkeissa tarvitaan myös lukutaitotyötä ja opastusta Raamatun lukemiseen. Siihen tarvitaan lisää työntekijöitä ja taloudellista tukea.

Jose toimii myös käännöskonsulttina ja tarkistaa parhaillaan eri Raamatun kirjojen käännöksiä ache, mixe del istmo ja mbya guarani -kielillä. Rukoillaan Joselle ja Paulille johdatusta ja viisautta sekä käännöstyössä että työnäyn levittämisessä seurakunnissa.

LETRA Paraguay tekee raamatunkäännöstyötä ja lukutaitotyötä vähemmistökansojen parissa. Oman maan lisäksi järjestö tukee mm. käännösten tarkistusvaihetta Meksikossa ja Kolumbiassa. Lisäksi LETRA mm. kouluttaa työntekijöitä, edistää Raamatun käyttöä ja tutkii eri kansanryhmien taidetta ja kulttuuria.

Jerusalem Raamattukodin ystävät ry tukee Josen ja Paulin työtä kuukausikannatuksella LETRA-järjestön kautta.

Vanha testamentti kääntyy adeleksi

Adelen kieltä puhutaan Togossa ja Ghanassa. Kielen puhujia on noin 56 000. Uusi testamentti valmistui vuonna 1996 ja nyt käännetään Vanhaa testamenttia. Yksi kääntäjistä, Koffi Nyakou, opiskeli Raamattukodilla vuonna 2018.

– Käännös- ja lukutaitotyö etenevät hyvin, Koffi kertoo ja lähettää lämpimiä terveisiä Raamattukodin ystäville Suomeen.

Koffi kertoo, että kääntäjäryhmä on tarkistanut 2. Samuelin kirjan ja

odottaa tapaamista käännöskonsultin kanssa. Sen jälkeen kirja painetaan.

– Parhaillaan käänämme ja tarkistamme 1. Kuningasten kirjaa, myös siihen odotamme konsultin tapaamista.

– Toukokuun alussa työryhmämme kävi Togossa tapaamassa seurakuntien edustajia. Kerroimme hankkeen etenemisestä ja keskustelimme sen tulevaisuudesta ja perustimme Togoon hankekomitean.

Myös adelen lukutaitotyö etenee. Kaksi vuotta sitten peruskurssin käyneistä useimmat ovat nyt seurakunnissaan tekstin lukijoita.

Koffi (3. oik.) ja hänen työtoverinsa testaavat adelenkielistä 2. Samuelin kirjan käännöstä adelenkieltä puhuvien nuorten kanssa.

Koffi iloitsee myös mahdollisuudesta tehdä joka tiistai tunnin pituisen radio-ohjelman adeleksi. Siinä käsitellään eri aiheita ja kuulijat voivat osallistua keskusteluun. Aiheina ovat esimerkiksi käännöstyöhön liittyvät kysymykset, evankelioiminen ja yhteiskunnalliset asiat.

Jerusalemien Raamattukodin ystävät ry maksaa Koffin kuukausipalkan Wycliffe-järjestön kansainvälisen verkoston kautta.

ASIAA AJALLEMME - ETELÄSTÄ POHJOISEEN

Radio Patmoksen taajuudet - kevät 2023

Pysyvät taajuudet

Alajärvi	106,0 MHz	Oulu	102,0 MHz
Iisalmi	105,4 MHz	Pihtipudas	97,8 MHz
Jyväskylä	89,0 MHz	Pori	89,1 MHz
Kangasala	91,9 MHz	Raahe	101,5 MHz
Kokkola	101,3 MHz	Rovaniemi	107,8 MHz
Kuopio	102,6 MHz	Savonlinna	94,4 MHz
Lappeenranta	104,3 MHz	Tornio	101,3 MHz
Lapua	93,6 MHz	Turku	90,1 MHz
Mikkeli	105,4 MHz	Vaasa	92,5 MHz
Mänttä-Vilppula	106,6 MHz	Äänekoski	89,2 MHz

Lyhytaikaisella toimiluvalla 14.-30.6.2023

Helsinki 97,1 MHz

 Radio Patmos
ASIAA AJALLEMME

Raamattukodin ystävät -radio-ohjelma

Tuotamme Raamattukodin ystävät -nimistä ohjelmaa Radio Patmokselle. Olemme kiitollisia tästä mahdollisuudesta pitää työtä esillä myös näin.

Ohjelma on kuultavissa Radio Patmoksen taajuuksilla parittoman viikon perjantaina klo 16.30 ja uusintana lauantaina klo 12 uutisten jälkeen sekä nettisivulta. Aiemmat ohjelmat löytyvät Raamattukodin nettisivulta fin.bibletranslators.org sekä Radio Patmoksen arkistosta nettisivulta patmos.fi/radio-patmos. Tervetuloa kuulolle.

Heinäkuussa ohjelmamme on kesätauolla.

Jerusalem Raamattukodin ystävät ry

Hyvät Raamattukodin ystävät

Kevät on Suomessa hienoa aikaa. Luonto herää uuteen elämään ja luo uutta Jumalan sille antamasta voimasta. Jumalan sana luo kaikesta aikaa uutta, kun se saa pudota hyvään maaperään. Jumala on itse mukana siinä mitä hän on sanonut, siksi se tuottaa elämää.

Raamatunkääntäjien kodin tarkoitus on kylvää Jumalan sanaa niin laajalle kuin mahdollista ja se onkin Herramme tahto. Raamatunkääntäjät eripuolilla maailmaa tekevät ahkerasti työtä, että eri kansat voisivat tulla tuntemaan Jumalan ja hänen sanansa elämän voiman. Työtä on vielä paljon. ”Rukoilkaa siis elon Herraa, että hän lähettäisi työmiehiä elonkorjuuseen.” Rukouksessa on suuri voima.

Te työmme ystävät ja tukijat olette mukana Jumalan suuressa suunnitelmassa, joka tuottaa elämää sielä, minne sana tulee ja jouduttaa Jumalan valtakunnan tulemistä. Kiitos, että olette olleet kanssamme kylvämässä sanaa. Pienikin siemen tuottaa hyvän ja suuren sadon sen elämän voimasta, kuten vertaus si-

Filippiiniläinen konsultiksi valmistautuva Rhoneil Arevalo viljapellolla Ajaloninlaaksossa Israelissa. Kuva: Maarit Kattilakoski

napinsiemenestä Jeesuksen opetuksessa.

Suurin osa tämän kevään opiskelijoiden järjestöistä ei ole pystynyt maksamaan n. 5500 euron kurssimaksua kokonaan tai ollenkaan. Jerusalem Raamattukodin ystävät ry on jo lähettänyt 20 000 euroa näitä maksuja varten, mutta summasta puuttuu vielä noin 29 000 euroa. Voisitteko ystävät osallistua

tähän haasteeseen? Lahjoitukset viitteellä 1009.

Kiitos, kun olette edelleen mukana työssä. Siunaamme teitä Israelin Pyhän Jeesuksen Messiaan nimesä, Jeesus on kansanne joka päivä.

*John Remes
hallituksen puheenjohtaja
Jerusalem Raamattukodin
ystävät ry*

Lahjoitukset Raamattukodin työhön voi antaa Jerusalem Raamattukodin ystävät ry:n kautta oheisella viitesirrolla.

Myös Lempäälän helluntaiseurakunnan Israel-kassa välittää varoja Raamattukodin työlle.

Saajan tilinumero	FI26 5790 1220 0850 55 OKOYFIHH	TILISIIRTO GIRERING		
Saaja	Jerusalem Raamattukodin ystävät ry	1009 Raamatunkääntäjien koulutus Israelissa 1096 Uusien äidinkielisten Raamattujen käännöstyö ja painattaminen 1025 Missä tarve on suurin		
Maksajan nimi ja osoite		ahankeräyslupa: RA/2022/326, myöntäjä: Poliisihallitus 3.3.2022. Keräysalue: koko Suomi Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Voimassa voimassa 3.3.2022 lähtien. Varat käytetään tässä uutiskirjeessä mainittuihin tarkoituksiin.		
Allekirjoitus		Viitenumero		
Tilitys nro:		Eräpäivä		Euro

Raamattukodin tilaisuuksia

Bob Carter, Raamattukodin uusi johtaja ja SEED Companyn raamatunkäännöskonsultti, puhuu seuraavissa tilaisuuksissa.

- La 2.9. Israel-päivät, **Lempäälä**, Virta-kampus, Valkeakoskentie 19. Tarkempi ohjelma www.betel.fi.
- Su 3.9. klo 17.00 **Tampere**, vapaaseurakunta, Puutarhakatu 17
- Ti 5.9. klo 18.00 **Lapua**, helluntaiseurakunta, Asemakatu 16
- Ke 6.9. klo 19.00 **Seinäjoki**, helluntaiseurakunta, Vellamonrinne 1
- To 7.9. klo 18.00 **Jyväskylä**, Sepänkeskus, Kyllikinkatu 1
- La 9.9. klo 15.00 **Helsinki**, Tuomaankirkko, Pihlajatie 16 (Meilahden kirkon yhteydessä)
- Su 10.9. klo 16.00 **Vantaa**, VICF, Minttutie 20, englanninkielinen tilaisuus

Bob ja Amy Carter

Muut tulevat tilaisuudet

Maarit Kattilakoski

- pe 22.9. klo 18.00 **Oulainen**, Olotila, Keskuskatu 2

Kaija Turunen ja Maarit Kattilakoski

- La 7.10. klo 14.00 **Suonenjoki**, vapaaseurakunta, Asemakatu 3 – kahvit klo 13 alkaen
- Su 8.10. klo 16.00 **Varpaisjärvi**, Helluntaiseurakunnan rukoushuone, Lapinlahdentie 24 A
- Ma 9.10. **Sonkajärvi**, Ev.lut. seurakuntasali, Rutakontie 20. Kellonaika ilmoitetaan myöhemmin.
- Ti 10.10. klo 18.30 **Viitasaari**, Seurakuntatalo, Pappilantie 6. Kahvit klo 18.00.

Maarit Kattilakoski

- Su 15.10. klo 14.00 **Lappeenranta**, Lappeenrannan kirkko, Mannerheiminkatu 1. Maakunnallinen Israel-juhla. Kahvit ja myyjäiset klo 13.30.

Syksyn kiertueohjelma päivittyy nettisivulle, fin.bibletranslators.org.

Jerusalem Raamattukodin ystävät ry.

Lähetämme säännöllisesti tietoa työstä sähköisesti. Jos haluat saada uutisia sähköpostitse, ilmoita meille yhteystietosi, os.: raamattukoti@gmail.com.

Voit seurata kuulumisia myös Raamattukodin nettisivuilla ja Facebookissa Raamattukodin ystävät sivulla. Muistathan ilmoittaa, kun osoitteesi muuttuu. Myös sähköpostiosoitteen muuttuessa.

Jerusalem Raamattukodin ystävät ry, Väinö Tannerin tie 9 A 12, 01510 VANTAA
puh. 044 265 4739, raamattukoti@gmail.com, fin.bibletranslators.org
Facebook: Raamattukodin ystävät

Raamattukoti Israelissa:
Mirja Ronning, +972 54 422 1995, mirja.ronning@gmail.com

Siunattua ja levollista kesää!

Yhteydenotot Jerusalem Raamattukodin ystävät ry:n toimistoon koordinaattorin kesäloman aikana 1.7.–4.8.2023 vain sähköpostitse, raamattukoti@gmail.com. Kiireellisissä tapauksissa yhteydenotot puheenjohtajaan John Remekseen, puh. 044 377 3377.